

การปรับปรุงดัชนีค่าเงินบาท

ดัชนีค่าเงินบาท (Nominal Effective Exchange Rate: NEER) และดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง (Real Effective Exchange Rate: REER) เป็นเครื่องมือที่สะท้อนการเคลื่อนไหวของค่าเงินบาทโดยเฉลี่ยเมื่อเทียบกับค่าเงินของประเทศคู่ค้าคู่แข่ง เพื่อประกอบการประเมินความสามารถในการแข่งขันด้านราคาของประเทศและผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ

การคำนวณดัชนีค่าเงินบาท^{1/} เพื่อให้สะท้อนการเคลื่อนไหวของค่าเงินบาทเทียบกับเงินสกุลอื่น ๆ ตามความสำคัญของประเทศคู่ค้าคู่แข่งอย่างเหมาะสมนั้น จำเป็นต้องคัดเลือกสกุลเงิน และให้น้ำหนักแก่แต่ละสกุลเงิน ให้สอดคล้องกับโครงสร้างการแข่งขันระหว่างไทยกับแต่ละประเทศ อีกทั้งควรปรับปรุงน้ำหนักของแต่ละสกุลเงินอยู่เสมอเพื่อให้สะท้อนโครงสร้างการแข่งขันตามความเป็นจริงในแต่ละช่วงเวลามากที่สุด

ธปท. จึงปรับน้ำหนักการคำนวณที่ใช้ในการคำนวณดัชนีค่าเงินบาท (NEER) และดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง (REER) เพื่อให้สะท้อนถึงโครงสร้างทางการค้าตามความเป็นจริงได้ดียิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) **ปรับน้ำหนักใหม่โดยใช้ข้อมูลการค้าในปี 2555 แทนน้ำหนักการค้าในปี 2550** สำหรับการคำนวณ NEER และ REER ตั้งแต่ปี 2555 เป็นต้นไป ซึ่งนับเป็นปีที่เหมาะสมต่อการอ้างอิงโครงสร้างการค้าในปัจจุบัน เนื่องจากเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยค่อนข้างมีเสถียรภาพหลังจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกในปี 2551 เป็นต้นมา

(2) **ปรับปีฐานเป็นปี 2555 แทนปี 2550** เพื่อให้สอดคล้องกับปีที่ใช้คำนวณน้ำหนักการค้าใหม่

(3) **ปรับปรุงวิธีการกรองข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณมูลค่าการค้า**

(3.1) **รวมมูลค่าการส่งออกและนำเข้าสินค้าในภาคบริการเพิ่มเข้ามาในการคำนวณน้ำหนักการค้าในกรณีของประเทศไทย** เนื่องจากการส่งออกภาคบริการ โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยว มีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นกับเศรษฐกิจไทยเมื่อเทียบกับในอดีต^{2/}

(3.2) **หักมูลค่าการส่งออกและนำเข้าทองคำในข้อมูลการค้าของไทย** เนื่องจากทองคำมีลักษณะเป็นสินทรัพย์เพื่อการลงทุนมากกว่าเพื่อการค้าขายสินค้า และไม่ได้สะท้อนความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ปริมาณการส่งออกและนำเข้าทองคำที่เพิ่มสูงขึ้นมากในช่วงที่ผ่านมาจึงอาจบิดเบือนโครงสร้างการค้าของไทยได้

^{1/} สำหรับวิธีการคำนวณดัชนีค่าเงิน เกณฑ์การคัดเลือกสกุลเงิน และประเภทของสินค้า ท่านสามารถอ่านรายละเอียดได้ในบทความ Focused and Quick: FAQ ฉบับที่ 86 เรื่อง “รู้จักกับดัชนีค่าเงินบาท” (http://www.bot.or.th/Thai/EconomicConditions/Publication/FAQ_documents/FAQ_86.pdf)

^{2/} อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดด้านข้อมูลภาคบริการของประเทศคู่แข่งอื่น ๆ ทำให้ยังไม่สามารถรวมมูลค่าการค้าภาคบริการเข้ามาในการคำนวณน้ำหนักอย่างเต็มรูปแบบได้

(3.3) ทักมูลค่าการค้าที่เป็นการนำเข้าสินค้าเพื่อส่งออกต่อไปในลักษณะเดิม (re-export) หรือการนำเข้าสินค้าที่เคยส่งออกมาก่อนหน้า (re-import)^{3/} เพื่อหลีกเลี่ยงการนับซ้ำ ตัวอย่างเช่นในกรณีของประเทศที่มีลักษณะเป็นทางผ่านของสินค้า ได้แก่ ช่องกงและสิงคโปร์ ให้ถือว่าประเทศผู้ส่งออกสินค้านั้น ๆ ที่แท้จริง คือ ประเทศผู้ส่งออกต้นทาง

(4) กำหนดน้ำหนักการแข่งขันในตลาดที่สามระหว่างไทยกับประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน ได้แก่ ซาอุดีอาระเบีย และสหรัฐอเมริกา ให้มีค่าเป็นศูนย์ เนื่องจากไทยไม่ได้แข่งขันโดยตรงกับประเทศเหล่านี้ในตลาดที่สาม

จากการคำนวณน้ำหนักใหม่ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงจำนวนประเทศและน้ำหนักการค้าของแต่ละประเทศคู่ค้าคู่แข่งของไทยที่สำคัญ ดังนี้

(1) จำนวนสกุลเงินคู่ค้าคู่แข่งที่สำคัญเพิ่มขึ้นจากเดิม 23 เป็น 25 สกุลเงิน (ตารางที่ 1) จากการเพิ่มสกุลเงินของประเทศพม่า ลาว และกัมพูชา เข้ามาในการคำนวณดัชนีค่าเงินบาท เนื่องจากมีบทบาทสำคัญทางการค้ามากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในระยะต่อไป และจากการตัดสกุลเงินของประเทศแคนาดาออกจากการคำนวณ เนื่องจากมีสัดส่วนการค้าและการแข่งขันกับไทยลดลงมากเมื่อประกอบกับการเพิ่มเอสโตเนียเป็นสมาชิกใหม่ของกลุ่มประเทศที่ใช้เงินสกุลยูโร (จำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 17 ประเทศ) ทำให้จำนวนประเทศที่ใช้ในการคำนวณน้ำหนักปรับเพิ่มขึ้นจากเดิม 38 ประเทศ เป็น 41 ประเทศ

ตารางเปรียบเทียบจำนวนสกุลเงินและประเทศที่ใช้คำนวณดัชนีค่าเงินบาท

รายละเอียด	NEER-23	NEER-25
ปีที่ใช้คำนวณน้ำหนัก	2550	2555
ปีฐาน	2550	2555
จำนวนสกุลเงิน	23	25
จำนวนประเทศ	38	41
	(16 ประเทศใช้เงินยูโร)	(17 ประเทศใช้เงินยูโร)
ร้อยละของมูลค่าการค้ารวม	84.8	90.7

(2) น้ำหนักของแต่ละสกุลเงินเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะจีนที่ได้น้ำหนักการค้าเพิ่มขึ้น ขณะที่ญี่ปุ่นและกลุ่มประเทศยูโรมีน้ำหนักการค้าลดลงตามสัดส่วนความเป็นคู่ค้าคู่แข่งที่น้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับพลวัตทางการค้าระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมา

ทั้งนี้ ธปท. จะเริ่มปรับใช้สกุลเงินพร้อมน้ำหนักใหม่ในการคำนวณดัชนีค่าเงินบาท (NEER) และดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง (REER) ในเดือนมีนาคม 2557 โดยปรับข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่เดือนมกราคม 2555 พร้อมปรับปีฐานของค่าดัชนีให้สอดคล้องกับปีที่ใช้คำนวณน้ำหนัก คือ ปี 2555 นอกจากนี้ ธปท. จะทบทวนน้ำหนักและวิธีการคำนวณใหม่ทุก 3 ปี เพื่อให้ดัชนีค่าเงินบาทสะท้อนโครงสร้างการค้าที่สอดคล้องกับพลวัตทางการค้าระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปให้มากที่สุด

^{3/} เหตุผลของการ re-import เช่น การส่งกลับสินค้าที่ชำรุดบกพร่อง การเรียกคืนสินค้าเนื่องจากลูกค้ายกเลิก order หรือผิดนัดชำระเงินหรือประสบกับการกีดกันสินค้าโดยประเทศผู้นำเข้า เป็นต้น